

«A l'Argentina vaig veure i viure què era una crisi sistèmica», explica Jaume Guardiola, que va haver de fer front sobre el terreny a la greu situació econòmica que va patir aquell país llatinoamericà; conseller delegat del Banc de Sabadell des del 2007, també s'ha trobat a primera línia en la crisi dels últims anys

TEXT **LLUÍS BUSQUETS I GRABULOSA
I ENRIC CALZADA I SALAVEDRA**

Nascut a Barcelona l'any 1957, Jaume Guardiola es llicencià en Dret per la Universitat de Barcelona i també en Ciències Empresarials i Màster en Administració i Direcció d'Empreses per ESADE. L'any 1985 comença a treballar al grup Banc de Bilbao a Catalunya. El 1995, és nomenat director general de Banca Catalana i el 2000, va assumir també la direcció del BBVA a Puerto Rico. El 2001, assoleix la vicepresidència executiva i la gerència general de Banco Francés, a l'Argentina. El 2003, el nomenen director del banc mexicà Bancomer, del Grupo Financiero BBVA, i actua com a vicepresident i director general fins el 2007. Des de l'any 2005 és membre del Comitè de Direcció del BBVA i des de desembre de 2006, director de Negoci per Espanya i Portugal. El 2007 és nomenat director general i posteriorment conseller delegat de Banc Sabadell. És un home directe, que tanca sovint els ulls per escoltar, que gesticula en apassionar-se i que parla el mínim imprescindible.

Josep Olliu, president del Banc de Sabadell, el va fitxar l'estiu de 2007, i el setembre és nomenat Conseller delegat. Amb les crisis de Lehman Brothers i de les hipoteques subprime a la cantonada. Sí. De fet el que vaig parlar amb Josep Olliu a inicis d'estiu el setembre ja havia canviat i calia una altra estratègia. I consti que el Sabadell és un banc que en la crisi ho ha fet molt bé. El millor diagnòstic, veure que el que venia era gros. Vam consolidar el mercat. Amb sort i amb uns accionistes fidels hem pogut avançar bé.

El Sabadell té fama de clavar els diagnòstics. L'any passat, el 2014, havien previst uns beneficis als primers nou mesos de 260 milions i una baixada de morositat a 13% i gairebé ho encerten (els beneficis foren de 265 milions i la morositat baixà a 12,92%). Però, quant a la crisi, els accionistes hi van perdre i el rescat va ser molt dur... I tant! Havíem perdut un 17/18% del PIB!

Podria explicar amb claredat què ha costat la crisi? El novembre del 2013 la premsa va dir que els gairebé 40.000 milions d'euros (40.000 M€) amb què Europa havia rescatat les entitats financeres espanyoles es van acabar per distribuir així: gairebé la meitat, 17.960 M€, per a Bankia (als quals cal sumar 18.040 M€ de la resta d'ajuts anteriors); 9.084 M€ per a Catalunya Banc, antiga Catalunya Caixa (més 4.920 M€ d'anteriors); Nova Galicia Banco, abans Nova Caixa Galicia, 5.425 M€ (més 4.575 M€ d'abans) i Banc de València (adquirit per CaixaBank un cop sanejat), 4.500 M€ (més uns altres 2.500 M€ anteriors). El cost total per donar viabilitat a aquests quatre bancs (fruit de fusions entre 13 entitats anteriors) hauria estat de 67.004 M€! Caldria xifrar la crisi financera entre 170.000 i 180.000 milions d'euros. És brutal, entre el 17 i 18% del PIB, i s'hauria repartit així: 50.000 M€ els han aportat els contribuents i els altres 120.000 M€ els han aportat els accionistes, 100.000 M€ els bancs que han sobreviscut i 20.000 pel rescat bancari. El rescat ha estat mixt, públic (a càrrec dels contribuents) i privat (a càrrec dels accionistes dels bancs - Fons garantia de dipòsits, SAREB, SEPA, Rescat de les preferents). Quan el president Zapatero deia que teníem un sistema financer fort, alguna raó tenia. Gràcies a l'aportació dels principals bancs del país els contribuents no han hagut de fer front als 170.000 milions sinó a 50.000 milions que, tot i així, continua sent molt di-

«La societat quedarà tocada per la crisi»

¶ **«Caldria xifrar la crisi financera entre 170.000 i 180.000 milions d'euros. És brutal, entre el 17 i 18% del PIB»**

¶ **«Som optimistes de la situació econòmica. En canvi no ho sóc en el sentit que s'acabin treballs precaris i mileuristes en poc temps»**

¶ **«El trist de la crisi és que la banca d'inversions ha sobreviscut i de fet torna a fer el mateix»**

ners. De manera que, perquè no rebessin els impositors, van rebre els accionistes dels bancs.

L'eslògan era que el rescat no costaria ni cinc a cap contribuent. No sols ha costat sinó que ningú no ha pagat els plats trencats. L'experiència ha portat a una reestructuració bancària i a donar més múscul al regulador.

Com veu el moment econòmic avui? És cert que anem millor? Anem pel bon camí. El moment econòmic és bo tant des del creixement com des de l'ocupació. Ho faciliten la paritat euro-dòlar i el petroli. Hem fet una reestructuració bancària, hem fet una revalorització interna, hem fet una reforma laboral... Enguany el guany de competitivitat és real, igual al de la pre-bombolla. En cal més, però som optimistes de la situació econòmica. En canvi no ho sóc en el sentit que s'acabin treballs precaris i mileuristes en poc temps.

La societat segueix estant molt tocada... No ho nego. Els joves veuen un futur magre. Potser ens falta moral de país.

Les lleis d'ensenyament socialistes igualaven els alumnes per baix i la universitat també. Es va

carregar l'excel·lència i ara costa troba emprenedors i joves disposats a esforçar-se... No cal culpar només l'Escola. Les famílies i la societat tampoc no han sabut trobar el camí dreturer. Tots som una mica responsables.

El món financer no està massa lluny del món del treball? Els bancs fan una funció que té un component públic. Assegurar el funcionament del sistema de pagaments. Però el sistema bancari no és sols un sistema de pagaments sinó de crèdit. El crèdit bancari és condició necessària per funcionar. Sense crèdit no hi ha economia. Però, és clar, cal garantir cobertures. Les entitats no es poden quedar sense líquid. I massa crèdit tampoc no és bo, perquè s'inflarien els valors dels actius.

Els bancs també han fet ajustos. I tant. I més que en farem. Nosaltres hem reduït un 26% de personal i un 28% d'oficines. I en el futur es tancaran un 30% més. Ara hi ha 30 mil oficines i al final seran unes 20 mil. S'acabarà aviat la banca personal.

En el fòrum econòmicosocial d'Alacant assegurarà que el grup Sabadell s'havia situat com una de les principals entitats en la concessió de crèdits ICO a empreses i emprenedors. En el 2014, Banc Sabadell va concedir més de 3.700 milions d'euros en les diverses modalitats de línies ICO. La partida més important va ser la d'empreses i emprenedors superant els 3.000 milions d'euros.

Hi pot tornar a haver una maltempada en un futur? La banca espanyola no és una banca d'inversions; és una banca comercial. No ha tingut res a veure en això. Ningú no pot preveure si no hi tornarà a haver enginyeries financeres fora dels controls governamentals... La visió és molt liberal i americana: regula les entitats que tenen dipositants. Ara, les activitats sense dipositants que s'autoregulin. Lehman Brothers no en tenia. Només inversors especulatiu. Sabien que es podien perdre diners. Ningú no es va preocupar de regular. La sensació que tenien era exactament la que es veu a les pel·lícules del tema. Hi ha hagut pel·lícules sobre la situació nord-americana molt fidels (per exemple el documental de 2010 sobre la crisi financera de 2008 *Inside Jobs*, dirigit per Charles Ferguson, o la pel·lícula dramàtica de 2011 *Margin Call*, dirigi-

E



ILLUSTRACIÓ: J. GARCIA / OSA

da per J.C. Chandor i protagonitzada per Kevin Spacey i Jeremy Irons), encara que semblin exagerades o pintoresques. Els directius treballen amb bons a curt termini i màxims guanys amb poc temps. No descarto que no es tornin a fer bestieses. El trist de la crisi és que la banca d'inversions ha sobreviscut i de fet torna a fer el mateix. Aquests banquers viuen del curt termini. Obama semblava tenir la mà molt oberta. Europa ha estat més dura en aquest sentit. Tornen a aflorar societats amb *rentings* discutibles. Som en un món global sense governs globals, reguladors globals ni solucions globals.

Poc abans del crac, Zapatero predicava que teníem un sistema bancari modèlic i, quan arribà la crisi, tot venia de fora. En part era veritat, calia aprovisionar els bancs obligatòriament segons indicava el Banc d'Espanya. De fet si la crisi hagués estat de 20.000 milions d'euros ni ens n'hauríem adonat. El problema és que va ser de 170.000 milions d'euros. Però sí, es justificava com si fos importada. I era una crisi perfectament endògena. No tot ho vam fer bé a Espanya. Per començar no vam fer com calia l'entrada a l'euro. Vam sofrir una clàssica crisi de creixement amb actius forçats i hipoteques que no es podien pagar. I ara es torna a parlar del *shadow banking*, actius bancaris a l'ombra. Però ens agafarà més coberts.

Tornem als 170.000 milions. Probablement ens indica que vivíem per damunt de les nostres possibilitats, però ara hem d'acceptar un estat de devaluació, i tres replans per sota. És a dir caldrà acceptar la mediocritat? Així empobrim el país, no? Un 20-30% menys no sembla adient d'acceptar sense més. Cal esperit de lluita. Però, m'agradaria saber quin són els efectes de la crisi sobre la moral del país? La societat quedarà tocada per la crisi. Ara en veiem la versió política. Es pot veure a l'Argentina, on

¶ **«Sense crèdit no hi ha economia. Però, és clar, cal garantir cobertures»**

¶ **«Hi ha preocupació per certs fluxos de diner mundial que poden anar a parar, per exemple, a l'Estat Islàmic»**

¶ **«Els empresaris defugim les confrontacions»**

enguany els avis i els pares viuen millor que els fills. Poc civisme, poca solidaritat. Tothom és de classe mitja, però amb pocs recursos econòmics. La gent accepta cabdillismes. Això mateix passarà aquí. Cal educar i invertir en temes que aportin valor. Fer com els nòrdics. Cal fer projectes de país. La societat quan pateix una crisi vol solucions màgiques. Quan baixes, baixa tothom. Però en la recuperació uns arrenquen i els altres es queden. Amb això no soc optimista. Per fer un país es necessiten moltes coses.

Abans un «paradís fiscal» era una àrea amb un règim tributari favorable a empreses i ciutadans no residents que s'hi domiciliaven a efectes legals (parlant clar, per evadir els impostos en altres llocs), caracteritzades per l'opacitat i el secret bancari. I va resultar que el març passat FinCEN (la divisió de crims financers del Tre-

sor dels EUA) va enviar al govern del Principat d'Andorra una notificació en què demostrava saber tot el que es cuinava en l'interior de BPA. I a d'altres llocs no ho saben? Hi trobo molta hipocresia, francament. L'Estat espanyol encara considera 33 paradisos fiscals entre els quals, Gibraltar i Liechtenstein... El Regne Unit és el campió dels paradisos. I no parlem del 10% de societats *not down* de la *city*... Luxemburg encara avui no dona la identitat dels beneficiaris econòmics i fa acords amb multinacionals amb un 2% de fiscalitat sobre beneficis (quan a la resta d'Europa és el 21%). I Juncker presideix la UE! Un paradís fiscal és un lloc on funciona el secret bancari. S'ha trencat quan els jutges hi intervenen. A tothom li va interessant de signar documents de transparència tributària. A llarg termini els paradisos fiscals s'hauran d'anar acabant. Ara mateix hi ha preocupació per certs fluxos de diner mundial que poden anar a parar, per exemple, a l'Estat Islàmic.

Mentrestant, no caldria una bona sotragada? La gent del carrer veu que els paradisos són per a gent rica igual que les sicav, les societats d'inversió de capital variable, que gairebé no tributen. En el fons les sicav són i funcionen com un fons d'inversió. En liquidar pagaràs els impostos. El tema és que la sicav és una inversió col·lectiva però que té l'organització. Com els plans de pensions, depenent de com recuperis la inversió així pagaràs. L'avantatge és que no pagues fins que no disposes. A Espanya les sicavs han d'assolir un capital mínim de 2,5 M€, amb un màxim fixat estatutàriament i sota la tutela i control de la Comissió Nacional del Mercat de valors (CNMV) i de la Direcció General del Tresor i la Política Financera.

Amb guanys que van del 7% al 16%! Qui estalvia en un fons d'inversió és partícip del patrimoni que aquest fons representa; qui estalvia en una sicav n'és accionista, ja que té personalitat jurídica pròpia. Altrament, les sicav gaudeixen de gran liquiditat i permeten una interessant fiscalitat, ja que tributen a l'impost de societats en percentatge molt baix (a Luxemburg, un 0,1%; a Espanya, l'1%), mentre la venda d'accions com els fons d'inversió tributen molt més (el 19-21%). Si no en tinguéssim, el capital espanyol cercaria sicavs a d'altres llocs d'Europa.

I no s'haurien d'abolir arreu? La mateixa Agència tributària ha manifestat la seva escassa capacitat per investigar-les, ja que han esdevingut estris legals perquè les grans fortunes puguin evadir obligacions fiscals, moltes de les quals, per arribar al centenar de persones, tenen «homes de palla» o «mariachis» relacionats amb el veritable inversor. El patrimoni dels espanyols invertit en sicavs ha crescut un 9% durant el primer trimestre del 2015. Però digui'm en temps de crisi quant van perdre...

Com veu la situació política després de les eleccions municipals i autonòmiques del passat 24 de maig? Doncs veig que s'han acabat les majories absolutes, que caldran més pactes i que han emergit dues forces noves, Podem i Ciutadans, amb discursos potents.

El seu president titllà Ada Colau, quan encara era candidata a nova alcaldessa de Barcelona, de «folklorica». I va explicar tot seguit que volia dir que havia passat de ser una activista social a una gestora pública. Banc Sabadell és l'únic banc que no ha fet desnonaments.

Vostè, davant del procés nacional, ho deu tenir difícil. És amic des de petit del president Artur Mas, es troben de vacances a Vilassar de Mar... De joves a la colla l'anomenàvem «el Turu», i amb el seu germà eren «els Turus». No només ens trobem a Vilassar per les vacances sinó que els nostres besavis eren capitans de vaixell de l'Escola Nàutica de la població. Ambdós doncs som besnéts de Vilassar i provinents del món de la mar, l'escola nàutica i les drassanes. I amb barques pròpies! Els Mas tenien *La Sebastiana* i els Guardiola *La Pubilla*. Així s'entenen les metàfores nàutiques del president, que, altrament, és una persona validíssima. Però jo sempre dic que voten les persones i no les empreses.

Josep Oliu més aviat s'ha significat a favor d'una tercera via. És ben normal. Els empresaris defugim les confrontacions. ▀

E